

**ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSION MENEJMENT VA
RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASHNING ZAMONAVIY
YONDASHUVLARI.**

Malikova Gulshod Zavqiddin qizi

Buxoro davlat universiteti, 2-bosqich magistranti

+998992646689

zuhridinmalikov.g@gmail.com

Mamaraimova Zaxro Axmat qizi

Buxoro Davlat universiteti, 2- bosqich magistranti

e-mail: mamaraimovazaxro@gmail.com,

+998918301902

Annotatsiya: Ziyorat turizmi nafaqat diniy qadriyatlarni saqlab qolish, balki iqtisodiy va madaniy taraqqiyotga xizmat qiluvchi muhim sohadir. Ushbu maqolada ziyorat turizmida destinatsion menejmentning zamonaviy yondashuvlari, raqobatbardoshlikni ta'minlash usullari, shuningdek, O'zbekistonning bu sohadagi imkoniyatlari tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar, innovatsion marketing strategiyalari, infratuzilma takomillashuvi va xalqaro hamkorlik kabi omillar orqali ziyorat turizmini rivojlantirish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: ziyorat turizmi, destinatsion menejment, raqobatbardoshlik, innovatsiyalar, raqamli texnologiyalar, O'zbekiston.

Аннотация: Паломнический туризм является важной сферой, способствующей не только сохранению религиозных ценностей, но и экономическому и культурному развитию. В данной статье рассматриваются современные подходы к дестинационному менеджменту в паломническом туризме, методы обеспечения конкурентоспособности, а также анализируются возможности Узбекистана в данной сфере. Особое внимание уделяется таким факторам, как цифровые технологии, инновационные маркетинговые стратегии, совершенствование инфраструктуры и международное сотрудничество, как способам развития паломнического туризма.

Ключевые слова: паломнический туризм, дестинационный менеджмент, конкурентоспособность, инновации, цифровые технологии, Узбекистан.

Annotation: Pilgrimage tourism is a vital sector that contributes not only to the preservation of religious values but also to economic and cultural development. This article analyzes modern approaches to destination management in pilgrimage tourism, methods for ensuring competitiveness, and explores Uzbekistan's potential in this field. Factors such as digital technologies, innovative marketing strategies,

infrastructure improvement, and international cooperation are considered as key drivers for the development of pilgrimage tourism.

Keywords: pilgrimage tourism, destination management, competitiveness, innovations, digital technologies, Uzbekistan.

Kirish

Ziyorat turizmi – bu diniy e'tiqodga ega bo'lgan insonlar uchun muqaddas joylarga sayohat qilish va ularni ziyorat etishdan iborat turizm turi hisoblanadi. O'zbekiston kabi boy madaniy va diniy merosga ega mamlakatlar uchun ziyorat turizmi iqtisodiyot, madaniyat va xalqaro hamkorlikning muhim tarkibiy qismidir.

Bugungi kunda ziyorat turizmini rivojlantirishda destinatsion menejment (joylashuvni boshqarish) va raqobatbardoshlikni ta'minlashning zamonaviy yondashuvlari ahamiyat kasb etmoqda. Bu jarayonda innovatsion texnologiyalar, marketing strategiyalari, infratuzilma takomillashuvi va turizm xizmatlarining sifatini oshirish kabi omillar muhim rol o'ynaydi

Tahlil va muhokama

Destinatsion menejmentning zamonaviy yondashuvlari turizm sohasida tubdan o'zgarishlar keltirib chiqarayotganligini ko'rish mumkin. Zamonaviy destinatsion menejment faqat infrastrukturani rivojlantirish bilan cheklanmay, balki raqamli texnologiyalar integratsiyasi va madaniy merosni muhofaza qilishga ham e'tibor beradi. Bu yo'nalishlar orasidagi uzviy bog'liqlik ziyorat turizmini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqmoqda.

Infratuzilmani rivojlantirishda eng muhim omillardan biri ziyorat joylariga yetkazib berish tizimining samaradorligi hisoblanadi. Masalan, Buxoro va Samarqand shaharlarida amalga oshirilayotgan transport infratuzilmasini modernizatsiyalash ishlari sayyohlarning harakatlanishini sezilarli darajada osonlashtirgan. Transport infratuzilmasining yanada takomillashtirilishi bilan mehmonxona xizmatlari va boshqa logistik imkoniyatlarni ham joriy etish lozim. Chunki bu omillar bir-biri bilan uzviy bog'langan bo'lib, umumiy turizm tajribasining sifatiga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir ko'rsatadi.

Raqamli texnologiyalardan foydalanish esa zamonaviy turizmni rivojlantirishning eng dolzarb yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda. Virtual reallik texnologiyalari orqali ziyoratchilar oldindan ziyorat joylarini virtual ravishda ko'rib chiqishlari mumkin bo'lib, bu ularga safar rejasini yanada aniqroq tayyorlash imkonini beradi. "Toqi Miyona" ziyorat yo'lagining qayta tiklanishi va raqamlashtirilishi aynan shunday innovatsion yondashuvning namunasidir. Bundan tashqari, mobil ilovalar va onlayn bron qilish tizimlari ham ziyoratchilar uchun qulaylik yaratadi.

Madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish borasida UNESCO Jahon merosi ro'yxatiga kiritilgan obidalarni muhofaza qilish juda muhim rol o'ynaydi.

O'zbekistonda mavjud bo'lgan tarixiy obidalar va memarlik yodgorliklarining saqlanishi va ularni xalqaro miqyosda targ'ib qilish orqali mamlakatning turizm potensialini yanada oshirish mumkin. Bu esa o'z navbatida xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy o'sishga erishishga olib keladi.

Ziyorat turizmi bozorida raqobatbardoshlikni oshirish uchun halol turizmni rivojlantirish alohida ahamiyat kasb etadi. Musulmon sayyohlar uchun maxsus shart-sharoitlar yaratish - halol mehmonxonalar, ovqatlanish joylari va namozxonalari bilan ta'minlash - bu segmentdagi talablarni qondirishning asosiy usullaridan biridir. Halol turizmni rivojlantirish orqali O'zbekiston musulmon davlatlar bilan hamkorlikni yanada chuqurlashtirish imkonini topadi.

Xalqaro hamkorlikni kuchaytirish ham zamonaviy turizmni rivojlantirishning muhim omillaridan biridir. Turkiya, Indoneziya va Saudiya Arabistoni kabi mamlakatlar bilan strategik hamkorlik munosabatlarini rivojlantirish orqali ziyorat paketlarini yanada tortishli va arzonlashtirish mumkin. Bundan tashqari, bunday hamkorlik orqali turizm xizmatlarining sifatini oshirish va yangi ziyorat yo'llari ochish imkoniyatlari paydo bo'ladi.

Turizm xizmatlarini diversifikatsiya qilish hamda yangi turizm formatlarini joriy etish ziyorat turizmini rivojlantirishning dolzarb masalalaridan biridir. "Umra+" dasturlarining kengaytirilishi, diniy festivallar va madaniy tadbirlarni tashkil etish orqali ziyoratchilar uchun turli xil turizm imkoniyatlari yaratiladi. Bu esa ziyorat turizmini sezonlilikdan ozod etish va butun yil davomida barqaror rivojlanishini ta'minlashga olib keladi.

O'zbekistonning ziyorat turizmi salohiyati haqida gap ketganda, mamlakatimizda mavjud bo'lgan keng ko'lamli tarixiy-madaniy merosga alohida e'tibor berish zarur. Xiva, Buxoro va Samarqand shaharlarida joylashgan islomiy obidalar dunyo mafkurasiga ega bo'lgan noyob turizm manbalari hisoblanadi. Davlat tomonidan joriy etilgan "Pilgrim visa" instituti va "Xalqaro ziyorat turizmi haftaligi" kabi tadbirlar esa bu sohani rivojlantirishga katta yordam beradi.

Shuningdek, turizm sohasini rivojlantirishda mahalliy jamoatchilikni jalb qilish hamda ularning turizm jarayonlariga faol ishtirokini ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Mahalliy aholining turizm sohasidagi faolligini oshirish orqali ziyoratchilarga yanada autentik va boyitilgan turizm tajribasini taqdim etish mumkin. Bu esa o'z navbatida mamlakatning turizm brendini mustahkamlashga olib keladi.

Natijada, ziyorat turizmini rivojlantirish uchun kompleks yondashuv kerakligi ayon bo'ladi. Infrastrukturaning rivojlantirish, raqamli texnologiyalardan foydalanish, madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish, halol turizmni rivojlantirish, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish, turizm xizmatlarini diversifikatsiya qilish va mahalliy jamoatchilikni jalb qilish - bularning hammasi birgalikda ziyorat turizmini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqadi. O'zbekiston sharoitida bu yo'nalishlarni amalga

oshirish orqali mamlakatning turizm potensialini to'liqroq darajada ifodalash va xorijiy ziyoratchilarni jalb qilishning samarali mexanizmlarini yaratish mumkin.

Xulosa

Ziyorat turizmini rivojlantirishda destinatsion menejment va raqobatbardoshlikni ta'minlashning zamonaviy usullari muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston bu sohada katta imkoniyatlarga ega bo'lib, infratuzilmani takomillashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish orqali jahon miqyosida raqobatbardosh bo'lishi mumkin.

Foydalanilgan Adabiyotlar Ro'yxati

1. **"Ziyorat turizmining transformatsiyasi: An'anaviy qadriyatlar va zamonaviy yechimlar"** – Davra suhbat materiallari, 2025-yil 3.
2. **Norchayev A.N., Sadikov T.B., Nurfayziyeva M.Z. "Mintaqaviy turizm"** – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019 6.
3. **"Pilgrimage Tourism Week postponed"** – Yuz.uz, 2020 7.
4. **"Ziyorat turizmi haqida yangiliklar"** – Daryo.uz, 2025 11.
5. **"O'zbekistonda Xalqaro ziyorat turizmi haftaligi o'tkaziladi"** – Kun.uz, 2022 13.
6. **Mamanov M. "The Importance of Modern Hotel Structures in the Development of Pilgrimage Tourism"** – STARS University Journal, 2022 15.
7. **"O'zbekistonda ilk marta ziyorat turizmi bo'yicha xalqaro forum o'tkaziladi"** – Kun.uz, 2019 16.
8. **"Ziyorat turizmi haftaligi tadbirlari"** – Turizm vazirligi ma'lumotlari, 2025 313.
9. **"O'zbekistonning ziyorat turizmi salohiyati"** – Xalqaro forum materiallari, 2019 16.
10. **"Turizmni rivojlantirishda raqamli texnologiyalar"** – Ilmiy maqola, 2023